

12. évfolyam – emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő foglalkozás

Óraszám: 84 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
1. Polgári államok és az imperializmus kora	6
2. Kiegyezés és a dualizmus kora	10
3. Az I. világháború, forradalmak kora	8
4. A két világháború közötti időszak	10
5. A Horthy-korszak	8
6. A II. világháború. Magyarország a világháborúban	8
7. A két pólusú világ	10
8. A kommunista diktatúra évei hazánkban	12
9. A modern világ jellemzői	6
10. Magyarország a rendszerváltástól napjainkig	6
	<i>Összes óraszám:</i> 84

1. Polgári államok és az imperializmus kora

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- képes bemutatni a nemzetállamok létrejöttének folyamatait; a gyarmatbirodalmak létrejöttét, a kialakuló nagyhatalmi ellentéteket;
- el tudja helyezni a korszak főbb eszméi között a szocialista ideológiát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az egységes olasz és német állam létrejötte.
- A gyarmattartó birodalmak és gyarmataik megismerése.
- Nagyhatalmi konfliktusok elmélyülése a gyarmatosítás kapcsán.
- A marxizmus, a szociáldemokrata, a kommunista és a keresztényszociális eszmék főbb jellemzői, törekvései és összehasonlításuk.

Fogalmak: polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció.

Személyek: Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx.

Kronológia: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése.

Topográfia: Németország, Japán.

Javasolt tevékenységek

- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulása főbb mozzanatainak követése a térképen.
- Információk gyűjtése a gyarmatosítás kiterjedésének az okairól.
- Az egyes gyarmattartó birodalmak és gyarmataik beazonosítása a térképen.
- A gyarmattartók közötti konfliktusok elemzése különböző források (térképek, ábrák, karikatúrák) segítségével.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszmékről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

2. Kiegyezés és a dualizmus kora

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményét tud formálni a kiegyezésről.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából.
- A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése.
- A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével.
- A dualizmus kori polgári állam kiépülésének eredményei a közigazgatás, a közegészségügy és az oktatás terén.
- Budapest világvárossá fejlődésének a folyamata.
- Társadalmi és életmódbeli változások a dualizmus korában.
- Az egyenlőség és az emancipáció kérdései a dualizmus időszakában.

Fogalmak: emigráció, passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentr, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia.

Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd.

Kronológia: 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium.

Topográfia: Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume.

Javasolt tevékenységek

- A kiegészítés tartalmára vonatkozó ábra elemzése.
- Források pl. az 1868-as nemzetiségi törvény elemzésével bemutatni a magyarországi nemzetiségek helyzetét.
- Különböző források (térképek, statisztikai adatok) alapján elemezni a polgári állam feladatköreinek a bővülését.
- Információk gyűjtésével bemutatni az állami oktatáspolitikát, az iskolahálózat bővülését.
- Prezentáció készítése Budapest fejlődéséről.
- Képek, plakátok és visszaemlékezések segítségével bemutatni, hogy miként változott meg az emberek életmódja a dualizmus korában.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

3. Az I. világháború, forradalmak kora

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békek tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit;
- bemutatja a háború és a forradalmak bekövetkezésének az összefüggéseit Oroszországban és Magyarországon;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében.
- A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.
- A háború szenvedéseinek és a bolsevikok szerepe az oroszországi forradalmakban.
- Az öszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság bekövetkezése Magyarországon.
- Az ellenforradalmi rendszer hatalomra jutása Magyarországon.

Fogalmak: villámháború, front, állóháború, hátszár, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság, bolsevik, szovjet, örmény népirtás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösteror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.

Személyek: II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly, Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert.

Kronológia: 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.

Topográfia: Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország.

Javasolt tevékenységek

- Információk gyűjtése a háborúért való felelősség kérdéseiről.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Képek és más források gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Információk, térképek elemzése révén bemutatni a békediktátumokban megnyilvánuló politikai, hatalmi és gazdasági törekvéseket.
- Források alapján összevetni a bolsevikok eredeti és 1917-ben a hatalom megszerzése érdekében alkalmazott elképzeléseit.
- Információk gyűjtése a jelentősebb bolsevik személyiségekről.
- Források elemzésével bemutatni Károlyi Mihály külpolitikai elképzeléseit.
- Tematikus ábra elemzésével bemutatni a Tanácsköztársaság belső hatalmi rendszerét.
- Információ gyűjtése a trianoni békediktátum területi, etnikai és gazdasági hatásairól.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

4. A két világháború közötti időszak

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A fasiszta Olaszország létrejötte, működése.
- A fasizmus és a náciizmus összehasonlítása.
- A sztálini Szovjetunió és a náci Németország belső rendszerének, működésének és ideológiájának az összehasonlítása.
- A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása.

Fogalmak: fasizmus, totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciók per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervezettség,

piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss.

Személyek: Benito Mussolini, Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler.

Kronológia: 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.

Topográfia: Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.

Javasolt tevékenységek

- Források alapján elemezni a sztálini terror megnyilvánulásait (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források alapján bemutatni a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Az állami beavatkozás mértékének a bemutatása az egyes országokban a gazdasági válság felszámolása kapcsán.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

5. A Horthy-korszak

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- be tudja mutatni a trianoni békediktátum után az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A bethleni konszolidáció jelentőségének felismerése.
- A klebelsbergi oktatáspolitikai értelmezése.
- A gazdasági válság magyarországi hatásai.
- A belpolitikai élet megváltozása az 1930-as években.
- Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés).
- A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.

Fogalmak: kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, nyilasok.

Személyek: Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kuno, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert.

Kronológia: 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.

Javasolt tevékenységek

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján.
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.
- Információk gyűjtése a magyar külpolitika revíziós törekvéseiről, azok jogosságáról.
- Magyarország és szomszédjai viszonyának elemzése források alapján.
- Információk gyűjtése a magyar-német kapcsolatok alakulásáról.
- A témához kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

6. A II. világháború. Magyarország a világháborúban

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételt, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján.
- A második világháború főbb eseményeinek értelmezése.
- A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján.
- A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján.
- A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma).
- A Kállay-kormány sajátos kettős külpolitikája.
- A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával.
- Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.

Fogalmak: Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népiirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, malenkij robot.

Személyek: Franklin D. Rooseveltt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztéhlo Gábor, Richter Gedeon.

Kronológia: 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen.

Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hirosima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec-Podolszk, Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Szolyva.

Javasolt tevékenységek

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének értékelése.
- Információgyűjtés a világháború fordulópontjairól, azok jelentőségéről.
- A világháború meghatározó jelentőségű diplomáciai eseményeinek a bemutatása különböző források segítségével.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Prezentáció: milyen nehézségekbe ütközött Magyarország számára a német szövetségből való kilépés.
- Források gyűjtése a magyarországi holokausztról.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

7. A két pólusú világ

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását.
- ismeri a két pólusú világrend felbomlását kiváltó okokat, folyamatának főbb eseményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A második világháború után kialakult világrend jelentősebb nemzetközi konfliktusai (Korea, Kuba Vietnam)-
- A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásai.

- A két német állam létrejötte folyamatának és következményeinek bemutatása.
- Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása.
- A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
- Az európai integráció megindulása.
- A két pólusú világrend felbomlásának folyamata.

Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), kitelepítés, hidegháború, vasfüggöny, szuperhatalom, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, kétpólusú világ, a berlini fal, EGK, jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás.

Személyek: Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy, Mahátma Gandhi, Mao Ce-tung, Nicolae Ceaușescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmut Kohl.

Kronológia: 1945 az ENSZ létrejötte, 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása, 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.

Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Közel-Kelet, Izrael Észak- és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán, Szlovákia, Ukrajna

Javasolt tevékenységek

- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Suez, Kuba, Vietnam).
- Ábrák segítségével elemezni a fegyverkezési versenyt.
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról és elképzeléseiről, valamint azok megvalósulásáról.
- Az enyhülési folyamat értelmezése források alapján.
- Információk gyűjtése a szovjetek afganisztáni beavatkozásáról és annak politikai, valamint gazdasági következményeiről.
- Prezentáció: hogyan ment végre a rendszerváltoztatás a keleti blokk országaiban, hasonlóságok és különbségek bemutatása.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

8. A kommunista diktatúra évei hazánkban

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, a Rákosi-korszak működését és sikertelen megújítási kísérletét Nagy Imre miniszterelnöksége alatt.
- ismeri az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit és jelentőségét a 20. századi magyar történelemben;
- be tudja mutatni a kommunista diktatúra folytatódását az 1956-os forradalom leverése után, értelmezi a Kádár-rendszer működését, változásait.
- ismeri a rendszerváltás okait, főbb eseményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása.
- A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása.
- A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján.
- A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon.
- Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak, főbb fordulópontjainak, nemzetközi összefüggéseinek bemutatása.
- A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején.
- A magyarországi kommunista kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.

Fogalmak: népbíróság, háborús bűnös, földosztás, államosítás, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, Államvédelmi Hatóság (AVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat, MEFESZ, pesti srácok, Molotov-koktél, munkástanács, sortűzek, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásőrség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelészövetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”

Személyek: Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit, Gerő Ernő, Maléter Pál, Nagy Imre, Iván Kovács László, Pongrácz Gergely, Kádár János

Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány, 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.

Topográfia: Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy, Kossuth tér és Corvin köz (Budapest), Mosonmagyaróvár, Salgótarján

Javasolt tevékenységek

- A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva.
- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon.
- A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
- Információk gyűjtése a forradalommal és szabadságharcokkal kapcsolatos fontosabb személyekről és eseményekről.

- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- A tévesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával.
- Információk gyűjtése a „3T” érvényesüléséről a kultúrpolitikában.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

9. A modern világ jellemzői

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ demográfiai, gazdasági és kulturális jellemzőit napjainkban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján.
- A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése.
- A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése.
- A népességgrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése.
- A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében).
- Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).

Fogalmak: modern kori migráció, multikulturalizmus, párhuzamos társadalom, népességgrobbanás, iszlamizmus, terrorizmus, globalizáció.

Javasolt tevékenységek

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.

10. Magyarország a rendszerváltástól napjainkig

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére az emelt szintű érettségi követelményeinek megfelelően:

- el tudja helyezni Magyarországot az európai és a globális világ folyamataiban;
- tisztában van a legfontosabb belpolitikai eseményekkel, folyamatokkal;
- példákat tud hozni a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése.

- A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján.
- Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében.
- Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről.

Fogalmak: közvetett és közvetlen demokrácia, integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény.

Személyek: Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).

Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.

Topográfia: Brüsszel.

Javasolt tevékenységek

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomon követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.
- A témakörhöz kapcsolódó korábbi érettségi feladatok megoldása.